IDO Travellers
e - Magazine

Main Menu

- Home
- IDO ฉบับที่ 1 - 65
- IDO Video
- ชวนชิมริมทาง
- แนะนำแหล่งท่องเที่ยว
- รีวิวโรงแรมรีสอร์ทและร้านอาหาร
- ข่าวประชาสัมพันธ์
- Web Links
- About IDO Travellers
- ติดต่อ/สอบถาม
- IDO facebook

“คิชฌกูฏโมเดล” ต้นแบบการนำระบบสหกรณ์มาใช้ให้ธุรกิจผลไม้ของเกษตรกรเมืองจันท์อยู่ได้อย่างยั่งยืน

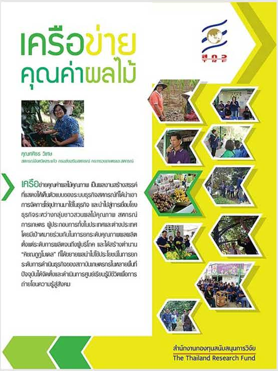

เครือข่าย
คุณค่าผลไม้

สกว

คุณศศิธร วิเศษ
สหกรณ์จังหวัดระยอง กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เครือข่ายคุณค่าผลไม้คุณภาพ เป็นผลงานสร้างสรรค์ที่แสดงให้เห็นตัวแบบของระบบธุรกิจสหกรณ์ที่ได้นำเอาการจัดการโซ่อุปทานมาใช้ในธุรกิจ และนำไปสู่การเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ สหกรณ์การเกษตร ผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับคุณภาพผลผลิตตั้งแต่ระดับการผลิตจนถึงผู้บริโภค และได้สร้างตำนาน “คิชฌกูฏโมเดล” ที่ได้ขยายผลนำไปใช้ประโยชน์ในการยกระดับการดำเนินธุรกิจของสถาบันเกษตรกรในหลายพื้นที่ ปัจจุบันได้จัดตั้งและดำเนินการศูนย์เรียนรู้มีชีวิตเพื่อการถ่ายโอนความรู้สู่สังคม

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
The Thailand Research Fund

เมื่อวันที่4 กรกฎาคม 2558 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้จัดเวทีนำเสนอ “โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ไทย : ผลงานวิจัยเด่น สกว.ประจำปี 2557” เพื่อบอกเล่าความเป็นมา ผลการดำเนินงาน และจุดเด่นของโครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ไทย พร้อมทั้งจัดพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเกษตรกร สหกรณ์การเกษตร สำนักงานสหกรณ์จังหวัด นักวิชาการ เกษตรกรและทายาทเกษตรกร ถึงแนวทางการทำธุรกิจสวนผลไม้ให้เกิดความยั่งยืน ณ อ.คิชฌกูฏ จ.จันทบุรี

กลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ
ตำบล ชากไทย

โครงการวิจัยเครือข่ายคุณค่าผลไม้ไทย เริ่มต้นทำการศึกษาจากการมองเห็นปัญหาของเกษตรกรชาวสวนผลไม้ใน จ.จันทบุรี ที่ต้องเผชิญกับเกิดจากสภาวะอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงต้นทุนการผลิต อาทิ ปุ๋ยเคมี วัสดุ น้ำมัน ที่ปรับราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับผลไม้ที่ตนเองปลูกไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด จึงทำให้ขายผลผลิตได้ในราคาถูก จนประสบภาวะขาดทุนจนและต้องไปกู้ยืมเงิน จนในช่วงปี พ.ศ. 2551 ราคายางพารา มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เกษตรกรชาวสวนผลไม้หันไปปลูกยางพารากันจำนวนมาก ทำให้สถานการณ์การปลูกผลไม้ใน จ.จันทบุรี มีทีท่าว่าจะเลวร้ายลงเรื่อยๆ

แกนนำชาวสวนผลไม้ นักวิชาการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ และทีมวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ นำโดย คุณศศิธร วิเศษ หัวหน้าโครงการวิจัย จึงร่วมมือกันค้นหาแนวทางในทางแก้ไขปัญหา โดยการคิดค้นกลไกการพัฒนาทัศนคติวิธีคิดและเพิ่มพูนความรู้ เพื่อให้เกษตรกรประกอบอาชีพปลูกผลไม้ได้อย่างยั่งยืน โดยใช้รูปแบบการดำเนินธุรกิจผลไม้ของสหกรณ์การเกษตรเขามาช่วย

Charm Churee Village
Koh Tao Thailand

คิดถึงอินโดจีน คิดถึงอินโดไชน่า เอ็กซ์พลอเรอร์
ผู้เชี่ยวชาญการท่องเที่ยว พม่า ลาว เวียดนาม กัมพูชา

S.C. Holiday

CHAOPHYA PARK HOTEL-RESORTS-SPA

PAULANER MÜNCHEN
www.paulaner-thailand.com

THE OASIS SPA THAILAND

ภูผาน้ำ
PHU PHA NAM RESORT & SPA
ด่านซ้าย...เลย

มาทองผาภูมิ
บ้านห้วยอู่ล่อง BAN HUAY U LONG
พักบ้านห้วยอู่ล่อง

เรียนอังกฤษอย่างไรให้เก่ง
สอนอย่างเข้าใจ ง่ายต่อการเรียน เรียนออนไลน์ ไม่ต้องไปสถาบัน

กลุ่มเครือข่ายผู้ผลิตมังคุดคุณภาพ
ตำบล ซากไทย
K

- บรรยากาศการเวทีเสาวนาชาวสวนที่สวนเกษตกรของพ่อ วิชัย ประกอบทรัพย์

- ร.ศ จุฑาทิตย์ ภัทราวาท หัวหน้าชุดโครงการขับเคลื่อนสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรมสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาตร์

- คุณศศิธร วิเศษ หัวหน้าโครงการวิจัยสหกรณ์จังหวัดสระแก้ว

ตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัยมาเกือบ 5 ปี "เครือข่ายคุณค่าผลไม้คุณภาพ" เป็นผลงานวิจัยที่แสดงให้เห็นตัวแบบของระบบธุรกิจสหกรณ์ที่ได้นำเอาการจัดการโซ่อุปทานมาใช้ในธุรกิจ และนำไปสู่การเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ สหกรณ์การเกษตร ผู้ประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการยกระดับคุณภาพผลผลิตตั้งแต่ระดับการผลิตจนถึงผู้บริโภค จนเกิดเป็นต้นแบบที่เรียกว่า "คิชฌกูฏโมเดล" ที่ได้ขยายผลนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจของสถาบันเกษตรกรในหลายพื้นที่ของไทย และปัจจุบันได้จัดตั้ง ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ เพื่อเป็นการถ่ายโอนความรู้สู่สังคมไทย สังคมที่มีภาคเกษตรเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ

โครงการเครือข่ายคุณค่าผลไม้

- เกษตรกรรุ่นใหม่

- ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

โครงการวิจัย "เครือข่ายคุณค่าผลไม้" มีความมุ่งหมายเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพของชาวสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่ดีที่สุดในประเทศไทย อันเนื่องมาจากราคาผลไม้ตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง และชาวสวนผลไม้จำนวนมากหันไปปลูกยางพาราแทนผลไม้ เนื่องจากแรงจูงใจของราคาและนโยบายของรัฐ จนเรียกได้ว่าเกิดเป็นกระแส "ตื่นยาง" ซึ่งจากการจัดเวทีสนทนากลุ่มเป้าหมายระหว่าง แกนนำชาวสวนผลไม้ นักวิชาการสหกรณ์ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ และทีมวิจัยสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ ได้นำมาสู่การกำหนดโจทย์วิจัยสำคัญ คือ กลไกการพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด และการเพิ่มพูนความรู้แก่เกษตรกรควรเป็นอย่างไร จึงจะช่วยแก้ปัญหาแก่ชาวสวนผลไม้ ให้สามารถดำรงอยู่ในอาชีพได้อย่างยั่งยืน และรูปแบบการดำเนินธุรกิจผลไม้ของสหกรณ์การเกษตรควรเป็นเช่นไร จึงจะสามารถเป็นกลไกแก่เกษตรกรในการแก้ปัญหาการประกอบอาชีพอย่างยั่งยืน มีความเหมาะสมกับบริบทโลกใหม่ และยังคงธำรงรักษาอัตลักษณ์การเป็นองค์การธุรกิจของเกษตรกรเพื่อใช้เป็นกลไกในการพึ่งพาและร่วมมือกัน

- ทุเรียนราชาแห่งผลไม้

- ลองกองพันธุ์ดี

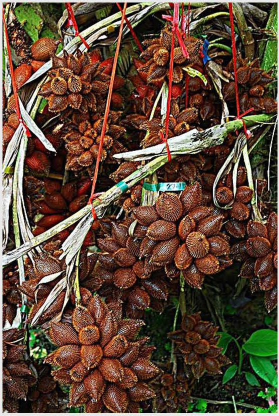

- สละพันธุ์สุมาลี

- วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีภาคีภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคสหกรณ์มาบูรณาการทำงานร่วมกัน โดยนำปัญหาของสมาชิกสหกรณ์ชาวสวนผลไม้เป็นตัวตั้ง กระบวนการวิจัย ประกอบด้วยการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก เป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาคี ชาวสวนผลไม้ สหกรณ์การเกษตร และพันธมิตรธุรกิจในการวิเคราะห์สถานการณ์และออกแบบระบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้โดยประยุกต์ใช้แนวคิดการจัดการโซ่อุปทานอย่างบูรณาการมาใช้ สู่การบรรลุเป้าหมายร่วมของภาคี ขั้นตอนที่สอง การสนับสนุนการดำเนินการระบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ภายใต้ ทีมที่ปรึกษาโดยใช้กลไกการจัดการความรู้ และจัดให้มีกลไกสนับสนุนการยกระดับสมรรถนะแก่ภาคี ขั้นที่สาม การติดตามประเมินผลและการสรุปบทเรียนเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

เครื่องจักรกล (รถโฟคลิฟต์)
makro

- สรุปผลงานวิจัย (ทำอย่างไร และเกิดผลเช่นไร)

ข้อค้นพบจากการวิจัย ชี้ให้เห็นว่า หัวใจสำคัญที่จะแก้ปัญหาให้เกษตรกรสวนผลไม้ได้อย่างยั่งยืนจะต้องสนับสนุนให้เกษตรกรหันมาทำสวนผลไม้คุณภาพ โดยจะต้องพัฒนาระบบธุรกิจเชิงคุณค่าภายใต้โซ่อุปทานที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการประกอบอาชีพของเกษตรกร ส่งผลต่อการพัฒนาธุรกิจสหกรณ์ สมาชิกมั่งคั่ง สหกรณ์มั่นคง โดยยึดหลักสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมของเกษตรกรสมาชิกด้วยการสร้างความร่วมมือในการดำเนินธุรกิจร่วมกันระหว่างเกษตรกรสมาชิก สหกรณ์การเกษตร รวมถึงพันธมิตรทางธุรกิจ และภาครัฐ รวมทั้งการให้ความสำคัญในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมของเกษตรกร ให้สามารถขายผลไม้ได้ในราคาที่เป็นธรรมและคุ้มค่ากับการลงทุน

ผลการวิจัย ได้ก่อเกิดเป็นตัวแบบธุรกิจเครือข่ายคุณค่าผลไม้ของสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด ซึ่งได้พัฒนาระบบธุรกิจในการยกระดับเกษตรกรในการผลิตผลไม้คุณภาพ ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงธุรกิจสหกรณ์กับภาคีพันธมิตรภายใต้โซ่อุปทานทั้งในกิจกรรมต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ โดยมุ่งให้เป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นำมาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ในการจัดการสวนผลไม้คุณภาพ การถ่ายโอนชุดความรู้สู่เกษตรกร การบริหารความเสี่ยง การสร้างช่องทางการตลาดร่วมกับภาคีพันธมิตรสู่เป้าหมายร่วมกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินธุรกิจบนความยั่งยืนของสหกรณ์ การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงตลาดและเพิ่มรายได้ ตลอดจนการลดต้นทุนและการปลุกจิตสำนึกการธำรงรักษาอาชีพชาวสวนผลไม้คุณภาพแก่สมาชิกชาวสวนผลไม้

Cooperatives Business Matching 中泰合作社贸易洽谈会
Chinese-Thai Cooperative

- การนำผลงานไปใช้ประโยชน์ ด้านชุมชนและพื้นที่

ผลผลิตและผลลัพธ์ที่เกิดจากการวิจัยได้นำไปขยายผล เผยแพร่ตัวแบบพัฒนาการผลิตผลไม้คุณภาพและการสร้างความเข้าใจในระบบธุรกิจผลไม้ของเครือข่ายตลอดห่วงโซ่อุปทาน ภายใต้การค้าที่เป็นธรรมให้แก่เกษตรกร ทายาทเกษตรกร ชุมชนชาวสวนผลไม้ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย อบต. อบจ. และเครือข่ายสหกรณ์

เกิดเป็นแหล่งถ่ายทอดองค์ความรู้ระบบธุรกิจผลไม้ ภายใต้ “ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพ” ซึ่งเป็น 1 ใน 4 ศูนย์เรียนรู้มีชีวิตจากสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยได้มีการขยายผลการเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้มีชีวิตกลุ่มชาวสวนผลไม้คุณภาพไปสู่สหกรณ์การเกษตรทั้งในและต่างจังหวัด อาทิ จังหวัดจันทบุรี สหกรณ์การเกษตรนายายอาม จำกัด สหกรณ์การเกษตรเมืองขลุง จำกัด จังหวัดระยอง สหกรณ์การเกษตรเขาชะเมา จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี สหกรณ์การเกษตรบ้านนาสาร จำกัด จังหวัดนราธิวาส สหกรณ์การเกษตรต้นหยงมัส จำกัด ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ สหกรณ์การเกษตรโครงการหลวงแม่แฮ จำกัด จังหวัดลำปาง สหกรณ์การเกษตรแม่พริก จำกัด เป็นต้น

นอกจากนั้น ตัวแบบเครือข่ายผลไม้คุณภาพได้ถูกใช้เป็นตัวแบบและแนวปฏิบัติที่ดีในสหกรณ์การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกรอบคิดเชิงยุทธศาสตร์ในขบวนการสหกรณ์ไทยอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังช่วยสร้างภูมิคุ้มกันแก่ชาวสวนผลไม้ให้มีจิตสำนึกการทำสวนผลไม้คุณภาพ ตระหนักถึงความสำคัญในการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่าย เพื่อการพึ่งพาและร่วมมือกัน ซึ่งเป็นตัวแบบที่ชี้ให้เห็นแนวปฏิบัติที่ดี ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสหกรณ์ ในการส่งเสริมสนับสนุนชาวสวนผลไม้ และผู้ประกอบการผลไม้อย่างยั่งยืน

- ด้านนโยบาย

ภาครัฐ โดย กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ใช้เป็นแนวทางกำหนดแผนงาน/โครงการพัฒนาผลิตผลไม้คุณภาพและบริหารจัดการตลาด ภายใต้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติสหกรณ์ และทางผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี ได้อนุมัติงบประมาณภายใต้ยุทธศาสตร์จังหวัดจันทบุรี สนับสนุนให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์แก่เกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี เช่น กิจกรรมพัฒนาทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีการผลิตผลไม้คุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการตลาด กิจกรรมส่งเสริมการจำหน่ายผลไม้คุณภาพเพื่อสร้างภาพลักษณ์ให้กับผลไม้ของจังหวัดจันทบุรี เพื่อรองรับการปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปีงบประมาณ 2556 และ 2557 เป็นวงเงินงบประมาณกิจกรรมละ 500,000 บาท

- จุดเด่นของงานวิจัย

“โครงการเครือข่ายคุณค่าผลไม้” เป็นตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ภาคการเกษตรที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรรายย่อยควบคู่กับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยมีสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด เป็นแกนกลางในการขับเคลื่อน มุ่งเน้นการสร้างความมือระหว่างเกษตรกร สหกรณ์ ภาครัฐ ภาคเอกชน เปิดเวทีสะท้อนปัญหา เกิดการร่วมกลุ่มผู้ผลิตผลไม้คุณภาพตามความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร ซึ่งความโดดเด่นของผลงานอยู่ที่ชุดความรู้ที่ตอบโจทย์วิจัยใน 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก ผลงานเครือข่ายคุณค่าผลไม้ที่ตอบโจทย์สำหรับแนวทางการสร้างกลไกการพัฒนาเกษตรกรชาวสวนผลไม้ให้มีความสามารถยืนหยัดอยู่ในอาชีพได้อย่างยั่งยืน ซึ่งได้ทั้งในรูปชุดความรู้ในการปลุกจิตสำนึกการทำสวนผลไม้คุณภาพ การปรับวิธีคิดแก่เกษตรกรในการรวมกลุ่ม สร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยใช้สหกรณ์เป็นฝ่ายดำเนินการ และความรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับเกษตรกร โดยใช้กลไกศูนย์เรียนรู้มีชีวิต ประเด็นที่สอง ผลงานตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ ในรูปเครือข่ายคุณค่า ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการธุรกิจผลไม้ของสหกรณ์การเกษตร ที่ได้นำเอาการจัดการโซ่อุปทานมาใช้ในธุรกิจสหกรณ์ ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมตัวแบบธุรกิจสหกรณ์การเกษตรที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่เป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางและอยู่ในความต้องการของรัฐบาลในการใช้ยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศควบคู่ไปกับการลดความเหลื่อมล้ำ

หัวหน้าโครงการ นางศศิธร วิเศษ

สหกรณ์จังหวัดสระแก้ว กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คณะวิจัย

นางสุรางค์ พุ่มโพธิ์ทอง ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรเขาคิชฌกูฏ จำกัด

นางพิฐชญาณ์ ผลมาก ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรมะขาม จำกัด

นายวิชัย ประกอบทรัพย์ ประธานกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลชากไทย

นายวุฒิชัย ประกอบทรัพย์ ทายาทเกษตรกร/เลขานุการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลชากไทย

นางนภาพร ชูธรรม เหรัญญิกกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลชากไทย

นายณรงค์ อิ้วหุ่ย อดีตประธานกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลอ่างคีรี

นายปรีชา พวงพิกุล ทายาทเกษตรกรกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลชากไทย

นางรังสิยา เดชศรี เลขานุการกลุ่มผู้ผลิตมังคุดคุณภาพตำบลตะเคียนทอง

นางสาวชนิดา วงษ์แก้ว นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ

- ที่ปรึกษา รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
- ชุดโครงการวิจัย การขับเคลื่อนการพัฒนาการสหกรณ์และการค้าที่เป็นธรรม
- เครือข่ายสถาบันร่วมวิจัย สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระยะเวลาโครงการ พ.ศ. 2551-2556

Joomla template created with Artisteer.